

Záróvizsgatételek
Osztatlan tanárképzés, történelem szakmódszertan
(2020/2021 II. félévétől)

1.

A) A történelemtanítás története a dualizmus korától a rendszerváltoztatásig. (A Rákóczi-mozgalom narratívája az adott időszakban)

B) A történelemtanítás története a rendszerváltoztatástól napjainkig. (A Rákóczi-mozgalom narratívája az adott időszakban)

2.

A) A történelemtanítás céljai különös tekintettel a Rákosi – Kádár korszakra egy tetszőlegesen választott magyar történelmi témán keresztül.

B) A történelemtanítás céljai különös tekintettel a dualizmus korára és a Horthy-korszakra egy tetszőlegesen választott magyar történelmi témán keresztül.

3.

A) Milyen típusú feladatokban jelenik meg az aktuális közép és emelt szintű érettségien az antikvitás (görög-római kor)? Mutassa be őket és értelmezze az érettségi vizsga elvárásain keresztül a 2012 utáni időszakot vizsgálva!

B) A Jagelló-kor megítélésének fő elemei és azok változása a 19–20. században a történetírásban és a történelemtanításban.

4.

A) Hogy jelenik meg a Hódoltság kora a jelenleg használt középiskolai tankönyvekben? A jelenlegi tankönyvnarratíva és forrásbázis mennyiben segíti/gátolja a kritikai gondolkodás fejlesztését és az ok-okozati viszonyok feltárását, valamint a problémaközpontú oktatást?

B) Mutassa be a középkori városra vonatkozó ismeretek oktatását képi forrásokon keresztül!

5.

A) A rendiség kialakulása és értelmezése a közoktatásban használt különböző források tükrében.

B) Hogy jelenik meg a 18. századi magyar történelem a jelenleg használt középiskolai tankönyvekben? Mennyiben segíti/gátolja a jelenlegi tankönyvnarratíva és forrásbázis a kritikai gondolkodás fejlesztését és az ok-okozati viszonyok feltárását, valamint a problémaközpontú oktatást?

6.

A) A 20. század magyar történelmének megjelenítése a NAT-ban és a változó kerettantervekben.

B) A 20. század egyetemes történelmének megjelenítése a NAT-ban és a változó kerettantervekben.

7.

A) Hogy jelenik meg a Reformkor a jelenleg használt középiskolai tankönyvekben? Mennyiben segíti/gátolja a jelenlegi narratíva és forrásbázis a kritikai gondolkodás fejlesztését, az ok-okozati viszonyok feltárását, valamint a problémaközpontú oktatást?

B) A 10-11. századi államalapítások értelmezése térkép segítségével.

8.

A) Feladatállítások és feladattípusok alkalmazása a XIX. századi egyetemes- és magyar gazdaság- és eszmetörténetének tanítása során.

B) Feladatállítások és feladattípusok alkalmazása a XIX. századi egyetemes- és magyar népesedés- és társadalomtörténetének tanítása során.

9.

A) Mutassa be, milyen átrendeződésre lenne szükség a mohácsi vereség és annak következményei kapcsán a tananyag hangsúlyos területeit illetően! Mutassa be, milyen módszerekkel, feladatokkal emelné ki ezeket a középiskolai órákon!

B) Mutassa be, hogyan jelenik meg az Erdélyi Fejedelemség története (létrejöttétől 1690-ig) a jelenleg használt középiskolai tankönyvekben! A jelenlegi narratíva és forrásbázis mennyiben segíti/gátolja a kritikai gondolkodás fejlesztését, az ok-okozati összefüggések feltárását valamint a problémaközpontú oktatást!

10.

A) Mutassa be Hunyadi János és Mátyás megítélésének változását Bonfinitől napjainkig különös tekintettel Mátyás külpolitikájára! Vesse össze az értékelések változását a jelenleg használt középiskolai tankönyvek Mátyásról írt leckéivel!

B) Milyen típusú feladatokban jelenik meg a közép és emelt szintű érettségien a középkor világa?

11.

A) Mutassa be a magyar gazdaság fejlődését 1848-1914 között képi és kvantitatív forrásokon keresztül!

B) A szöveges források felhasználhatósága, kiválasztásuknak szempontjai a magyarországi nemzetiségi kérdés (18-19. század) és Horvátország történelmének tanítása során.

12.

A) Mely elemeiben változott meg a középiskolai történelemtanítás narratívája a hosszú 17. század magyar történelmi eseményeinek megítélésében a Horthy- és Rákosi- korszakban?

B) Mely elemeiben változott meg a középiskolai történelemtanítás narratívája a hosszú 17. század magyar történelmi eseményeinek megítélésében napjainkban?

13.

A) Az emelt szintű érettségiben megjelenő komparatív esszéfeladatok és értékelésük (választott témák alapján).

B) Az emelt szintű érettségiben megjelenő diakrón esszéfeladatok és értékelésük (választott témák alapján).

14.

Állampolgári tudatosságra nevelés a történelem órán 1848 témáján keresztül – források elemzése és feladatállítás segítségével.

15.

A) Globalizálódó kereskedelem és átalakuló gazdaság a 16. századtól az 1929/33-as nagy gazdasági világválságig. Milyen eltérő típusú forrásokkal tanítaná a témát egy emelt szintű érettségire felkészítő fakultációs órán?

B) Vallás és mentalitás a 17-19. században. Hogyan jelenik meg a kérdéskör a rendszerváltoztatás utáni középiskolai oktatásban.

16.

A) Az antik hatalomgyakorlás módszereinek bemutatása források segítségével a tanórán (görög demokrácia, római principátus stb.).

B) A magyarok eredete és a Honfoglalás és témaköreinek forrásai, értelmezése a tankönyvekben és a legújabb tudományos ismeretek.

SZAKIRODALOM

ARATÓ Ferenc – VARGA Aranka: Együtt-tanulók kézikönyve. Bevezetés a kooperatív tanulásszervezés rejtelseibe. Budapest, 2008.

http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/A_tanulasban_akadalyozottak/Egyutt-tanulok_kezikonyve.pdf

DÉVÉNYI Anna – GÓZSY Zoltán: A történelem tanításának tartalmi és módszertani változásai. Pécs, 2011.

http://janus.ttk.pte.hu/tamop/tananyagok/tort_tan_valt/index.html

F. DÁRDAI Ágnes: A tankönyvek megítélésének minőségi paraméterei
https://ofi.oh.gov.hu/sites/default/files/attachments/f._dardai_agnes_a_tankonyvfejlesztes_lehetosegei_es_iranyai.pdf

F. DÁRDAI Ágnes: Történelmi megismerés – történelmi gondolkodás I-II. kötet
Pécs, 2006.
<https://lib.pte.hu/sites/docs/polc/documents/F-Dardai-Agnes-Tortenelmi-megismeres-tortenelmi-gondolkodas-i-ii-ELTE-BTK-Pecs-2006/html/index.html>

FEKETE Bálint: Online adatbázisok a történelemoktatás szolgálatában III.
(hivatkozási azonosító: 04-01-08) Ábrák a Nemzeti Tankönyvkiadó Forrásközpontú történelem sorozatának adatbázisaiból
<https://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/2013/04/fekete-balint-online-adatbazisok-a-tortenelemoktatasi-szolgalataban-iii-04-01-08/>

GYÁNI Gábor (2015): A történetírás és a történelemtanítás konfliktusa. Iskolakultúra 2015/7-8
<http://real.mtak.hu/34824/1/08.pdf>
CZEGLÉDI Sándor: Történelemtanítás tudományos háttér nélkül? Iskolakultúra 2016/11.
<http://www.iskolakultura.hu/ikultura-folyoirat/documents/2016/11/09.pdf>

KATONA András: A Rákóczi-szabadságharc recepciója a magyarországi történelemtankönyvekben.
<http://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/tag/tankonyvelemzes/>

Képek és arcképek a magyarországi történelemtanítás múltjából I-VI.
http://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/wp-content/uploads/2009/12/Kepek_es_arckepekI..pdf

KNAUSZ Imre: A múlt kútjának tükre. A történelemtanítás céljairól. Miskolc, 2015.
<http://mek.oszk.hu/15500/15519/15519.pdf>

KOJANITZ László: A forrásfeldolgozástól a kutatásalapú tanuláshoz
<http://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/2012/01/kojanitz-laszlo-a-forrasfeldolgozastol-a-kutatasalapu-tanulasig-02-04-05/>

SZÁRAY Miklós: A térkép szerepe és elemzése a történelemórán
<https://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/2010/05/szaray-miklos-a-terkep-szerepe-es-elemzése-a-tortenelemoran/>

TÖRTÉNELEM RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNY – a mindig aktuális!
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatasi/erettsegi/vizsgakovetelmenyek2017/tortenelem_vk.pdf

VAJDA Barnabás: Mire valók a tankönyves képi történelmi források?
https://barna.webnode.hu/files/200008239-309c531b35/Vajda_Katedra_kepek_02.pdf

VAJDA Barnabás: Forgácsok egy új történelemdidaktikából I.1 Óratervezés: a tevékenységek operacionalizációja és taxonómiája2

<https://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/2010/12/vajda-barnabas-forgacsok-egy-uj-tortenelemdidaktikabol-i-oratervezes-a-tevekenysegek-operacionalizacioja-es-taxonomiaja-01-04-02/>

VARGA Szabolcs: A horvát múlt magyar ábrázolása a magyar középiskolai tankönyvekben.

<http://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/tag/tankonyvelemzes/>

VASTAGH Zoltán (szerk.): Kooperatív pedagógiai stratégiák az iskolában III. Az együttműködés kiemelt szerepe a produktív tanulás folyamatában. Pécs, 1999.

<http://mek.oszk.hu/01800/01813/01813.pdf>

VÁLOGATÁS és ajánlás a tételekhez a TÖRTÉNETI SZAKIRODALOMBÓL

ÓKOR

ALFÖLDY Géza: Római társadalomtörténet. Bp. 2000.

BAINES, J. – MALEK, J.: Az ókori Egyiptom atlasza. Bp. több kiadás.

HAVAS László–HEGYI W. György–SZABÓ Edit: Római történelem. Szerkesztő: Németh György. Bp., Osiris Kiadó, 2007.

NÉMETH György – HEGYI W. György: Görög–római szöveggyűjtemény.

file:///C:/Users/EJG/Downloads/2011_0001_520_gorog_romai_szoveggyujtemeny.pdf

NÉMETH György – HEGYI W. György: Görög–római történelem. Osiris, Budapest, 2011.

NÉMETH György: A polisok világa. Bevezetés az archaikus és koraklasszikus kori görög társadalomtörténetbe. Bp. 1999

ROAF, M.: A mezopotámiai világ atlasza. Bp. 1998.

SWIDERKOWNA, A.: A hellenizmus kultúrája. Bp. 1981.

KÖZÉPKOR

DUBY, G.: Emberek és struktúrák a középkorban, Bp., 1978.

ENGEL Pál: Szent István birodalma. Budapest: História, 2001.

ENGEL Pál - Kristó Gyula - Kubinyi András: Magyarország története 1301–1526. Budapest: Osiris Kiadó, 1998.

KATUS László: Európa története a középkorban. Pécs, 2014.

KLANICZAY Gábor (szerk.): Európa ezer éve: a középkor. I-II. Budapest, Osiris, 2004.

KLANICZAY Gábor Európa ezer éve I–II. Osiris Kiadó, 2004.

https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_europa_ezer_eve/adatok.html

KRISTÓ Gyula (szerk.): *Az államalapítás korának írott forrásai*. Szeged, 1999.

KRISTÓ Gyula: Magyarország története 895–1301. Budapest: Osiris Kiadó, 1998.

NAGY Gábor (szerk.): *Magyar Középkor 997-1526 (Forrásgyűjtemény)* Tóth Könyvkereskedés és kiadó Kft. Debrecen, 1999.

PIRENNE, H.: A középkori gazdaság és társadalom története, Bp., 1983.

SOUTHERN, R. W.: A nyugati társadalom és az egyház a középkorban.

Budapest: Gondolat, 1987.

KORAÚJKOR

- ANGI János et al.: Európa az újkorban. Debrecen. 2006.
CHADWICK, Owen: A reformáció. Bp. 2003.
DIEDERIKS, H. A. et al.: Nyugat-európai gazdaság- és társadalomtörténet. Bp. 1995.
Magyarország története. Főszerk. Romsics Ignác. Bp.
FODOR Pál: Magyarország és a török hódítás. Bp. 1991.
HAHNER Péter: A régi rend alkonya. Egyetemes történet 1648–1815. Bp. 2006.
PÁLFFY Géza: A szakítások és kiegyezések évszázada: a Magyar Királyság története új megvilágításban. *Történelmi Szemle*, 2015/1. 51-67.
WALLERSTEIN, Immanuel: A modern világgazdasági rendszer kialakulása. Bp. 1983.

ÚJKOR-JELENKOR

- ABLONCZY Balázs: Trianon legendák. Bp., 2010.
BÁRDI Nándor et. al. szerk.: Kisebbségi magyar közösségek a 20. században. Bp. 2008.
BEREND Iván: Európa gazdasága a 20. században. Bp., 2008.
CAMERON, Rondo: A világgazdaság rövid története. Budapest, 1993. Maecenas
GYARMATI György: A Rákosi-korszak. Rendszerváltó fordulat évtizede Magyarországon, 1945–1956. Bp. 2011. ÁBTL–Rubicon.
HERMANN Róbert: 1848–1849. A szabadságharc hadtörténete. Bp., 2001.
KATUS László: A modern Magyarország születése. Magyarország története 1711–1914. Egyetemi tankönyv. Pécs, 2012. 3. bőv. jav. kiadás.
KENNEDY, Paul: A nagyhatalmak tündöklése és bukása. Gazdasági változások és katonai konfliktusok 1500-2000. Bp. 1992
ORMOS Mária, MAJOROS István: Európa a nemzetközi küzdőtéren: felemelkedés és hanyatlás, 1814–1945. Budapest, 1998. Osiris.
ROMSICS Ignác (szerk.): Magyarország és a nagyhatalmak a 20. században. Bp. 1995.
ROMSICS Ignác: Magyarország története a XX. században. Bp. több kiadás.
ROMSICS Ignác: Volt egyszer egy rendszerváltás. Bp. 2003.
SZAKÁLY Sándor: Volt-e alternatíva? Magyarország a második világháborúban. Bp. 1999.
TOMKA Béla: Európa társadalomtörténete a 20. században. Bp., 2009.
UNGVÁRY Krisztián (szerk.): A második világháború. Bp. 2005. Osiris Kiadó
VALUCH Tibor: Magyarország társadalomtörténete a XX. század második felében. Bp. 2001. Osiris Kiadó.
VADÁSZ Sándor (szerk.): 19. századi egyetemes történet, 1789–1914. Korona, Budapest, 2005.
ZEIDLER Miklós (szerk.): Trianon. Bp. 2003. Osiris Kiadó.

Encyclopaedia humana hungarica. 1-9

<http://mek.oszk.hu/hungalap/keszlista.html>

Magyar kódex 1-6. (Az Árpádok világa/Lovagkor és reneszánsz/Szultán és császár birodalmában/Reformkor és kiegyezés/Az osztrák-magyar monarchia/Magyarok a 20. században), Kossuth Kiadó, Budapest, 2001